

Oltid ievers...

Horham (GB) - Frankfurt am Main (D) - Hulste

Het verhaal van de Amerikaanse bommenwerper B.17G

deel 2 : De vijf overlevenden duiken onder...

Een B-17G Flying Fortress (Wikipedia)

In de vorige aflevering vertelden we hoe op zaterdag 29 januari 1944 een Amerikaanse bommenwerper vertrokken was vanuit Zuidoost Engeland voor een raid op Frankfurt en bij terugkomst, zwaar gehavend en met één van de motoren in brand, neerstortte boven Hulste.

Het bemanningslid dat op het allerlaatste nippertje nog het vliegtuig kon verlaten voor het toestel crashte was de rugkoeplschutter Frank Vandam. Paul Vanlerberghe zag hem op het laatste nippertje uit het neerstortende toestel springen. Zo laat want zijn valschermscherm was zoek. Het toestel neigde al gevaarlijk voorover toen hij alsnog zijn valschermscherm kon aangespen. Zo kwam hij met de vier andere overlevenden veilig en wel op grond. Vijf bemanningsleden bleven dood in het toestel achter: de radio-operator Robert Buchana, flankschutters Larry Esala en Ranar Kvickstrom, de staartschutter William Kinner en de onderkoeplschutter Charles Staudt.

Voor de vijf op de grond was het nu een kwestie van zo snel mogelijk een schuilplaats te vinden want in de kortste keren kwam de Duitse bergingsploeg al vanuit Wevelgem aangesneld.

Toptorenschutter **Frank Vandam** kwam vlakbij een houtmijtje terecht en wou zich daarin verbergen. Joël Vancoillie vertelt: *“Die vlieger viel aan de boerderij Vanhaecke, nu een kippenkwekerij. Een deel, de kop, zat in de vaart. Ik liep naar Sint-Pietersknok en hoorde daar een ritseling rond een mijtje op het land. Zo'n mijtje waar de mensen hun konijnkolenstokken te drogen legden om later te kunnen gebruiken als brandstof voor de stoof. Ik zag een van de Amerikanen die zich daar probeerde te verbergen maar het lukte niet”*. Frank liep dan maar verder en kwam aan de boerderij Buysschaert waar hij op de hooizolder probeerde te klauteren. De boer wees naar de mestvaalt, Frank had het begrepen en groef zich vliegenvlug onder de mest. Net op tijd want de bergingsploeg van Wevelgem was daar al ter

plaats. Frank hoorde roepen: *“American, we are your friend and we want to help you”*. Maar Frank gaf geen kik en bleef in de mestvaalt tot 's anderendaags vroeg. Hij trok zijn opzichtige uitrusting uit en liep over de akkers richting kanaal. Hij stak de Zwaantjesbrug over en vond daar een verlaten schaaipstal. Daar werd hij door Richard Vandaele ontdekt. Richard bracht Frank over naar een afgedankte loods. Daar bleef hij een week ondergedoken terwijl Richard hem van proviand voorzag. Op 7 februari kreeg hij een burgerkostuum en werd door Jacqueline Verthé naar Hulste gebracht. Na her en der een onderdak voor haar beschermeling te hebben gezocht ging Jacqueline op 19 februari met hem naar dokter Joos Baeckelandt in Kuurne. Daar zat Vandam tot hij eind februari naar de familie Joye in Heule trok en kon hij zich daar verbergen tot na de bevrijding.

De bemanning van de B17-G bommenwerper die neerstortte boven Hulste [americanairmuseum.com]

Frank Vandam aan zijn onderduikadres in de Kortrijksestraat in Heule. (foto Mareel)

Hulstenaar Jacques Lesage, hier in het uniform van het B.L. die Omar Patterson hielp vluchten. (foto Jacques Lesage)

Toen bombardier **Omar Patterson** in Hulste aan de grond kwam zette hij het op een lopen om snel zo ver mogelijk van het wrak te geraken. Paul Vanlerberghe was hiervan getuige. Hij vertelt: *Paulke, den boever van Emiel Bruggeman was aan het ploegen op een akker waar nu Het Muizelhuis staat. Ik laat mijn velo liggen en ik ga rap naar het einde en Jacques Lesage was bezig met deze die daar neergekomen was aan Bossuyts tarwe. Die was zijn kleren aan het uitdoen en Jacques gaf hem zijn trui en zijn broek. En we stonden daar te overleggen: als de Duitsers afkomen, waar moet hij dan naar toe? Paulke was daar bezig een stoppel te ploegen waar lange vette [stalmest] op lag en kijk zegt hij aan dien amerikaan: pakt gij mijn greep en kom reekan mee. Dat was normaal toen, die ploegskes gingen niet diep en ge moest de vette een beetje bijstuiken. En dien amerikaan mee met Paulke vette aan het stuiken. En ze gingen door tot aan de baan [Oostrozebeeksestraat]*". Dankzij de hulp van Jacques Lesage en verder met de hulp van Remi Verdure kwam Omar Patterson op een veilig onderduikadres in Kortrijk terecht. Maar de dag nadat Patterson kon onderduiken wist heel Hulste en daarmee ook de Duitse politie dat Jacques Lesage een Amerikaans piloot had helpen vluchten. Onmiddellijk werd zijn persoonsbeschrijving aan de grensposten gesignaleerd. Een vriend van hem zag in het douanekantoor van Halluin zijn foto tussen die van de opgespoorde personen. Jacques Lesage dook eerst onder bij slager Robert Verthé op Hulstedorp, later bij Jerome Vercruysse om daarna naar Frankrijk uit te wijken. Jacques vader Gaston werd opgepakt maar toen bleek dat hij er voor niets tussen zat werd hij weer vrijgelaten.

Ook navigator **Jennings Bruce Beck** kwam neer op een veld van Domien Decaluwé op de Muizelhoek. Roger Delchambre is hiervan getuige en schrijft later in een rapport: (sic) *Ik, Delchambre Roger, met Vandenbulcke Eugeen uit Bavikhove liepen hem na, hem vervoegende deed ik teken of hij wilde vluchten (daar hij noch Vlaamsch noch Fransch verstond) en hij knikte. 'K triek mijne bovenklederen (Overal) uit en gaf hem die waarop ik van hem kreeg een lederen vest, kacki Overal, overtrekschoenen, vliegersmuts, lederen en zijden handschoenen en een zakdoek. Zijn armbanduurwerk gaf hij aan Eugeen Vandenbulcke. Gekleed haalde de Vlieger een kaart te voorschijn en toonde Parijs, waarop ik hem de te volgen weg aanduidde. Gereed om te vertrekken maar nog eens door de haag ziende bemerkten we op afstand van 70 a 80 meters een Duitscher, waarop we*

uit elkander liepen, dan langs een omweg hem achtervolgende, om bij hem terug te geraken zag ik hem in gezelschap van een meisje (Elza Callens) uit Ingelmunster en die richting uitgaande. Dan ben ik 6 maanden gezocht geworden door de Gestapo tot de bevrijding kwam. Al deze kledingstukken zijn nog steeds in mijn bezit. Elza Callens nam Jennings dus onder haar hoede. Elza was de dochter van bakker Callens, uit de Gentstraat in Ingelmunster - op het kruispunt waar vroeger de Laca was. Bijna twee weken hield ze Jennings veilig verborgen tot ze de kans zag om hem naar een hoeve in Kuurne te smokkelen. Uiteindelijk belandde hij bij dokter Peel in de Beverlaai. In maart werd hij samen met Omar Patterson op een onderduikadres in Kortrijk ondergebracht.

Co-piloot **Philip Warner** viel omzeggens bots in de armen van vlashandelaar Robert Jonckheere (vlashandelaar aan de Brugsesteenweg waar nu de firma Debruyne is). Op de hoeve D'Hoop, in de Nieuwenhovestraat, kregen ze een fiets en verdwenen in de richting van de muizelmolen. Enkele dagen nadien werd Warner overgedragen aan een ontsnappingsroute en kon ontsnappen naar Frankrijk.

Boordcommandant en piloot **Andrew Roznetsky** tenslotte kwam met zijn valscherp in Harelbeke terecht. Hij kreeg burgerkleren en bracht de nacht door in de brouwerij Deconinck in Stasegem. Hoe het verder met hem afliep weten we niet.

Alle vijf overlevenden van het gecrashte vliegtuig waren nu allen in een veilig schuiladres. Voor enkele Hulstenaren werd deze gebeurtenis echter een nachtmerrie. Was de bommenwerper honderd meter verder gevallen, aan de andere kant van het kanaal, dan was de impact op Hulste en enkele van zijn bewoners niet zo dramatisch afgelopen. Dit is voor onze volgende aflevering.

Bronnen:

Interviews: Daniel Labeeuw afgenomen in 2010

Interview Paul Vanlerberghe (*1925 - †2014) afgenomen in 2015.

Interview Joël Vancoillie - afgenomen in 2021.

Archieven van Lucien Decroix, Daniel Manhaeve en Stefaan Huysentruyt.

Briefwisseling Roger Delchambre.

www.americanairmuseum.com

Vanbossele J. *Kortrijk tijdens de 2de Wereldoorlog* Uitgeverij Groeninge.

s.n. Tijdingen van De Roede van Harelbeke 2020, 1.

[SH]

© www.hulste.info - 2022

[disclaimer]